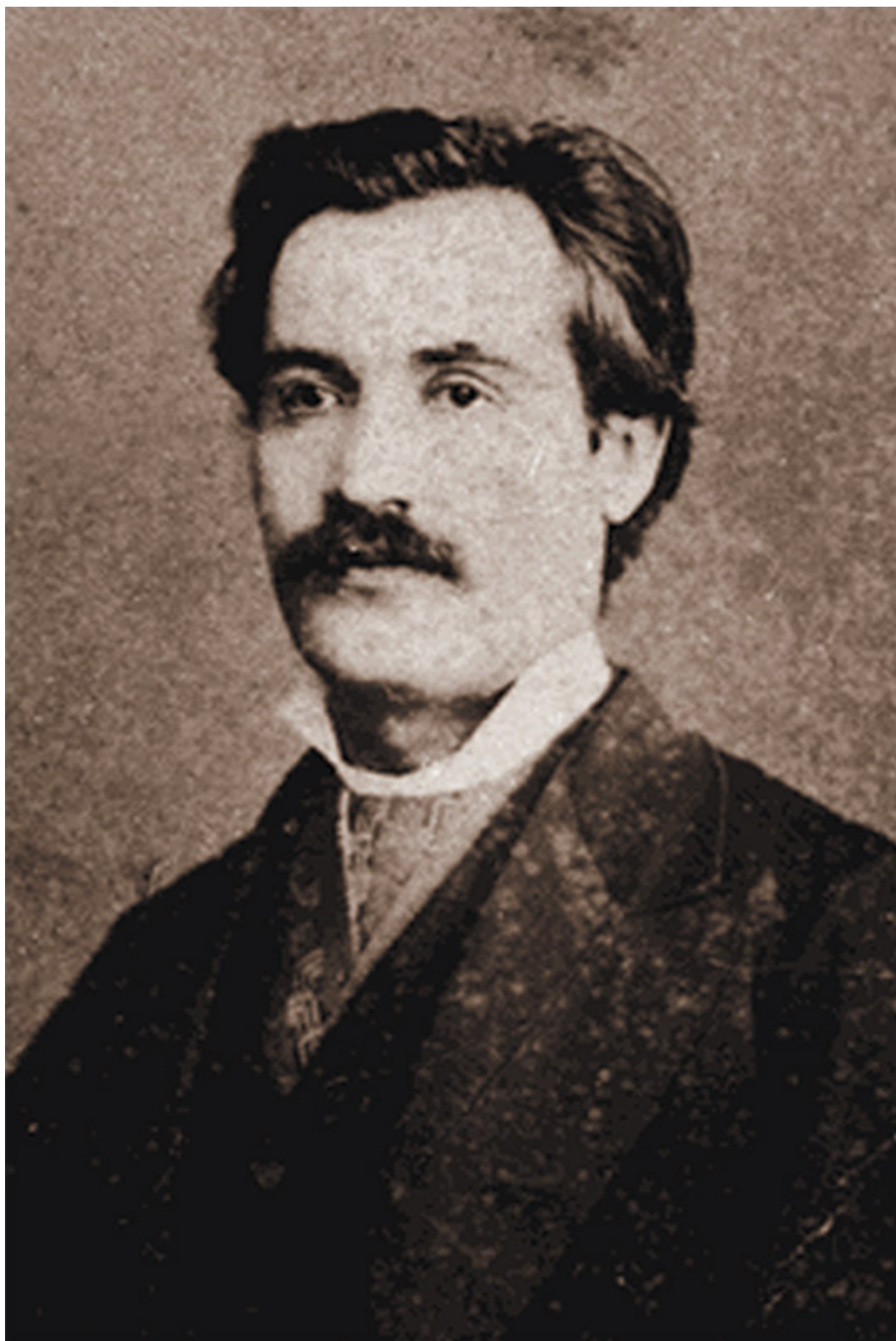

**[„ÎN SFÂRȘIT «ROMÂNUL» S-A
HOTĂRÂT...”] – de Mihai
Eminescu [24 decembrie 1882]**

În sfârșit „Românul” s-a hotărât să vorbească.

Adevărul este că tăcerea prudentă observată de organul din Strada Doamnei de la începutul procesului dintre Societatea Creditului Funciar și d. Ciurcu, redactor al ziarului „l'Independance roumaine”, ne pusesse pe gânduri. Ni se părea straniu ca aceia cari, pe când guvernul conservator se afla la putere, au făcut atâta gălăgie în favoarea libertății tiparului să tacă ca mormântul tocmai când această libertate era amenințată în mod serios. Căci nu e de glumit: sentința celor doi magistrați ai Tribunalului din Ilfov însemnează pur și simplu, pentru orice om cu mintea sănătoasă, ștergerea articolului din Constituțiunea țării care îndrituiește numai pe jurați să cerceteze și să judece delictele de presă. Cine oare, în adevăr, va mai avea naivitatea să se adreseze la juriu spre a cere pedepsirea unui gazetar când instanțele civile [î]i deschid brațele „cu dragoste și iubire” și-i promet atâtea dulci satisfacțiuni bănești? Cu câteva procese de presă, dacă norocul îl va ajuta, cutare patriot își va putea crea un capital destul de frumușel pentru sprijinul bătrânețelor sale!

Așteptam dară cu nerăbdare ca oracolul partidului roșu să deschidă gura, spre a vedea ce are să ne spuie într-o afacere atât de gravă.

Tăcerea i-a fost îndelungată, meditațiunile au trebuit să fie adânci. Nimic mai sfânt și mai dulce pentru demagog decât libertatea de a înjura guvernul cât timp este în opozițiune; nimic însă mai natural decât autoritarismul lui față cu alții din momentul ce a ajuns la putere.

Dilema în care erau puși confrății noștri la „Românul” era dificilă: să declare că tribunalele ordinare au competența să statueze asupra cererilor de despăgubiri formulate de Creditul Rural era a se pune în cea mai flagrantă contradicție cu ei

înșiși, deoarece au susținut în trecut că și refuzul inserțiunii unui răspuns în ziar constituie un delict de presă, de atribuțiunea exclusivă a juriului; să afirme că aceste tribunale nu pot avea nici un amestec în asemenea chestiuni era a lăsa încă jurnalelor opozițiunii, cari au făcut deja atâtea zile amare consorțiului Brătianu – rosetti, posibilitatea de a demasca și pe viitor chiverniselele, ilegalitățile, turpitudinile ce se comit de o mână de oameni în numele principiilor liberale.

Oricât de dificilă era pozițiunea, trebuia să se lămurească lucrul la un fel. De aceea în numărul de alaltăieri, „Românul” și-a luat inima-n dinți și, aproape de sfârșitul articolului său de fond, cu un regret vizibil, a făcut această importantă deși tardivă declarațiune, din care ne permitem a sublinia unele expresiuni semnificative:

Suntem astăzi ca totdeauna pentru cea mai mare și mai nemărginită libertate a presei; însă astăzi ca totdeauna, voim ca presa să fie

reprezentătoare...

Mai declarăm în modul cel mai categoric că, după Constituțiunea noastră, numai juriul este competent a judeca orice fel de delict de presă...

D' ați ști însă câte întortochieturi de frază au trebuit confrăților noștri, câte lacrimi de crocodil s-au crezut obligați să verse până să ajungă la această mărturisire furișată! Ascultați, mă rog:

O parte din presa română, în loc de a se mântine în rolul înalt și binefăcător ce i-ar mări prestigiul și i-ar asigura autoritatea în viața publică a țării, se coboară, din contra, atât de jos pe terenul calomniei și al injuriei personale încât degradă demnitatea presei, îi ruinează prestigiul și o

face astfel să nu-și poată împlini rolul ce este menită a juca în conducerea afacerilor publice.

Ei! iluștri moraliști în ale tiparului, ia să stăm puțin la vorbă împreună ca să vedem cine e cauza acestei decadente pe care cu jale și cu mâhnire o proclamați? Cum! să vă fie oare memoria atât de scurtă încât să fi uitat că, într-o vreme nu tocmai depărtată, nu era zi de la Dumnezeu în care să nu acuzați pe Mavrogheni că fură milioanele țării, pe Theodor Rosetti că face gheșefturi cu drumurile de fier, pe Boerescu, pe „baronul” Boerescu, că a vândut țara austriacilor pentru o nenorocită decorațiune? Cum! nu vă mai aduceți aminte că luni întregi ați imprimat în locul de onoare al ziarului vostru această calomnie idioată la adresa partidului conservator, că „țara a fost îngenucheată la picioarele contelui Andrassy”?

Cu toate acestea hoțul Mavrogheni, gheșeftarul Theodor Rosetti, trădătorul Boerescu au fost și sunt miniștrii plenipotențiar, funcționarii voștri, ceea ce ne-a dat demult măsura respectului ce aveți pentru voi înșivă.

Cu toate acestea pe contele Andrassy l-ați primit cu brațele deschise la Sinaia, ca pe cel mai cordial prieten și nu știm dacă nu i-ați atârnat de piept și marea cruce a Stelei României!

Când am auzit vorbindu-se pentru întâi oară de cei 20 000 franci ceruți de Creditul Rural d-lui Ciurcu, pe cale civilă, ne-am zis că, dacă toți aceia cari au fost insultați, batjocoriți, calomniați prin „Românul” ani întregi, i-ar fi cerut despăgubiri pe această cale, demult gazeta d-lui Rosetti ar fi încetat de a mai vedea lumina zilei și n-ar mai fi avut astăzi ocaziunea să o auzim dând exemple de moderațiune în limbajiu și de bună cuviință celorlalte foi. „S-a schimbat boierul!” a zis odată d. Kogălniceanu adresându-se triplului milionar Stolojan. „S-a schimbat gazetarul!” zicem și noi astăzi confrăților de la „Românul”, ale căror licențe de stil nu mai aveau nici o limită odinioară.

Ne-am mărginit a reaminti numai câteva fapte, cunoscute dealtminteri de toată lumea, spre a se vedea cine e sorgintea răului, dacă rău există, și cui incumbă răspunderea acestui rău.

Ținem însă, înainte de a termina, să relevăm o pudică exclamațiune a numitei foi.

În ce ziare austriace, franceze, belgiane, engleze – strigă ea scandalizată – se văd neomeniile de cari sunt pline unele din ziarele de la noi?

Ne permitem a-i întoarce exclamațiunea și a o întreba la rândul nostru:

În ce țară civilizată din lume s-a mai văzut ca tot ceea ce este mai ignorant, mai putregăit, mai venal și mai corupt printre fiii ei, să se răsfete în fruntea prefecturilor și a administrațiilor publice și să pretindă a conduce la liman bun carul statului?

Personalitățile se impun astăzi ca o necesitate politică destul de tristă, însă inevitabilă, căci asemeni oameni vor să ocupe posturile de onoare și de încredere ale țării fără a posedea niciuna din însușirile trebuincioase, strălucind din contra prin lipsa acestor însușiri și prin apucăturile lor vițioase sau imorale. Iată de ce presa română apucă așa de des pe terenul acestor personalități: urmărind vindecarea corupțiunii moravurilor publice ce ne roade de atâta timp, ea este nevoită să denunțe pe înșiși autorii ei, în speranța că va putea stârpi răul din rădăcină pe viitor.

Aceia însă cari au dat semnalul mai întâi, cari, târâți de pasiunile lor politice, nu s-au sfiit să acuze pe „protivnici” de toate infamiile închipuite, făcând pe lume să creadă că nu mai există om onest și patriot dezinteresat în această țară, aceia cari au împins licența polemică până a insinua asasinatul și a provoca detronarea suveranului, aceia nu au dreptul de a se erige astăzi în moralizatori ai presei, căci

sunt condamnați mai dinainte de propriile lor păcate, de trecutul lor.

Colecțiunile „Românului” sunt de față spre a dovedi că aceia cari au uzat și abuzat mai mult de libertatea presei în România au fost redactorii de pe vremuri ai acestei foi. Era un timp când mândra deviză a organului din Strada Doamnei, Voiește și vei putea, fusese înlocuită cu alta, mai practică și mai semnificativă: Calomniază și vei fi.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro